

Memo

Aan: LEO
Van: Werkgroep klimaat
Datum: 20 november 2023
Kenmerk:
Onderwerp: Opdracht werkgroep klimaat
Bijlage(n):

Inleiding

Het advies 'Opnieuw verbonden' uit 2019 richt zich voor wat betreft de klimaatdoelstellingen op de inzet van CO₂-compensatie, duurzame brandstoffen en technologische innovaties. Zoals in het LEO van 28 september jl. is aangekondigd, komt de werkgroep klimaat met een voorstel voor een aangepaste opdracht. Het LEO wordt gevraagd in te stemmen met de aangepaste opdracht.

Opdracht werkgroep klimaat

Wat is de huidige opdracht?

De werkgroep klimaat richt zich op de volgende zaken:

- Een onderzoek naar de (on)mogelijkheden om CO₂-uitstoot van vluchten die vertrekken vanaf Eindhoven Airport te compenseren (in de regio) en het vervolgens komen tot een voorstel hierover.
- Bepalen of een klimaatfonds daarin een rol van betekenis kan betekenen.
- Het volgen van duurzaamheidsmaatregelen in de Nederlandse luchtvaartsector en op Eindhoven Airport.
- Het uitwisselen van informatie en rapporten die worden gepubliceerd over het verduurzamen van de luchtvaart.

Wat zijn de klimaatanbevelingen en wat is bereikt?

Sinds de oplevering van het advies van Van Geel is het gevoel van urgentie om klimaatmaatregelen te nemen alleen maar toegenomen. Denk aan het verschijnen van de Luchtvaartnota 2020-2050, het Akkoord Duurzame Luchtvaart, ontwikkelingen op technisch gebied, de invoering van de vliegbelasting, de discussie over privévliegtuigen en de (wereldwijde) klimaatacties. De luchthaven zelf geeft inmiddels invulling aan een flinke klimaatambitie. Daarmee is ook voor een groot deel aan de hierboven genoemde opdracht van de wg klimaat voldaan.

Hieronder volgen de klimaatanbevelingen uit het advies 'Opnieuw verbonden' en is per aanbeveling aangegeven wat reeds is bereikt:

1. Eindhoven Airport neemt het voortouw in het samenbrengen van brandstofproducenten, brandstofleveranciers en luchtvaartmaatschappijen om de inzet van duurzame brandstoffen op de luchthaven te realiseren. Minimaal 5% van de brandstof (bijmenging) zou duurzaam moeten zijn in 2023 en minimaal 14% in 2030. Eindhoven Airport zet zich daarbij in om in 2030 bijmenging van 20% te behalen. Hiervoor wordt een stappenplan opgesteld.

Wat is bereikt?

Eindhoven Airport streeft naar 30% minder CO₂-uitstoot in 2030 ten opzichte van 2019. Dit doel wil men bereiken door vlootvernieuwing, het schrappen van (fossiele) privévluchten, operationele maatregelen (waaronder herziening luchtruim in Europa) en door bijmenging van vliegtuigbrandstof (kerosine) met Sustainable Aviation Fuel (SAF). Hoe hoog de bijmengverplichting dient te worden, wordt nog nader onderzocht. Los daarvan worden luchtvaartmaatschappijen door EA gestimuleerd om meer dan 20% van hun op Eindhoven Airport gekochte kerosine bij te mengen. In 2024 wordt hiervoor een half miljoen euro gereserveerd als tegemoetkoming voor de extra kosten van SAF.

2. Vorm uit het innovatie-ecosysteem van de Brainportregio een groep koplopers (kennisinstellingen en bedrijven) om Eindhoven Airport als proeftuin te gebruiken voor technologische innovaties die ingezet kunnen worden om de luchthaven en luchtvaart te verduurzamen en daarmee de kwaliteit van de leefomgeving van de regio te verbeteren. Daarbij komt een focus op synthetische kerosine te liggen maar wordt ook gekeken naar andere technieken zoals direct air capture van CO₂ en elektrisch vervoer.

Wat is bereikt?

Het stimuleren van technologische innovaties hangt samen met de beschikbaarheid van financiële middelen en de samenwerking binnen de triple helix in de regio en op nationaal en internationaal niveau. Zowel voor wat betreft productie van SAF's als ook systemen om CO₂ te filteren zijn er initiatieven die hoopvol zijn en waarvoor veel (onderzoeks)gelden nodig zijn. Eindhoven Airport heeft contact met diverse partijen hierover in de regio en heeft haar locatie beschikbaar gesteld om lokale initiatieven te testen als een kans zich voordoet. Dit vindt al plaats o.a. op het gebied van energie en grondoperatie op de luchthaven. Tevens heeft Eindhoven Airport een eigen roadmap voor het verder elektrificeren van voertuigen op het terrein van Eindhoven Airport alsook van het transport van en naar de luchthaven. De werkgroep klimaat volgt en bespreekt deze ontwikkelingen en kan hierin adviseren bij toepassingen op EA.

3. Vanaf 2022 worden voor alle vertrekkende vluchten voor de volledige vlucht gecertificeerde compensatierechten gekocht, bij voorkeur in de regio.
4. Creëer een Klimaatfonds waaruit de compensatierechten kunnen worden betaald en de stimulering van de inzet van duurzame brandstoffen op Eindhoven Airport. Dit fonds kan worden gevoed met een toeslag van 1 euro op de tickets en door middel van andere bronnen.

Wat is bereikt?

De aanbevelingen 3 & 4 hebben betrekking op compensatie. Compensatieprojecten zijn een tijdelijke oplossing totdat met duurzame brandstoffen de CO₂-uitstoot daadwerkelijk gereduceerd kan worden. Op voorstel van de wg klimaat heeft het LEO van september 2022 ingestemd met de focus op CO₂-reductie door bronmaatregelen in plaats van CO₂-compensatie. De aanbevelingen 3 & 4 zijn hiermee achterhaald. Ook de inspanningen van de luchthaven zelf zijn gericht op CO₂-reductie door bronmaatregelen. De verwachting is dat de ticketprijzen zullen stijgen vanwege de komende bijmengverplichting op EA en als gevolg van Europese afspraken.

5. Stimuleer vlootvernieuwing en inzet van de nieuwste en schoonste vliegtuigen via tariefdifferentiatie in de luchthavengelden.

Wat is bereikt?

Eindhoven Airport stimuleert vlootvernieuwing middels tariefdifferentiatie in de luchthavengelden. De verwachte vlootvernieuwing in 2023 is 18 procent van het groot commercieel vliegverkeer op Eindhoven Airport. EA heeft verder de ambitie om uiterlijk vanaf 2030 alleen nog de nieuwste generatie vliegtuigen toe te staan. Dit betekent 100% vlootvernieuwing uiterlijk vanaf 2030.

6. Stimuleer dat voor afstanden beneden 700 km de trein als duurzaam alternatief wordt gebruikt door

deze bestemmingen niet of minder aan te bieden.

Wat is bereikt?

Eindhoven Airport heeft momenteel maar één bestemming die, langs de rails gerekend, korter dan 700km is, namelijk Londen. Eindhoven Airport biedt inmiddels vier bestemmingen aan middels busvervoer. Eindhoven Airport heeft geen invloed op het internationale treinvervoer. Deze aanbeveling kan dus verder niet geadresseerd worden.

7. Verken de toepassing van de overige hinderbeperkende maatregelen op Eindhoven Airport.

Wat is bereikt?

Het advies van Van Geel verstaat onder overige hinderbeperkende maatregelen minder, schoner, duurzamer en efficiënter vliegen. Minder vliegen speelt vooral op korte afstanden. Op EA worden veelal geen bestemmingen op korte afstanden aangeboden (zie ook reactie op aanbeveling 6 hierboven). Het schoner vliegen krijgt gestalte door vlootvernieuwing (zie reactie op aanbeveling 5). Voor wat betreft duurzamer en efficiënter vliegen gaat het om een luchtruimherziening door het Rijk en het verduurzamen van diverse technische handelingen (retrofitting, taxiën op één motor in plaats van twee, walstroom etc.). Eindhoven Airport werkt aan de diverse technische maatregelen. De luchtruimherziening valt buiten de scope van de wg klimaat.

Naast de hinderbeperkende maatregelen gaat Van Geel ook in op het terugdringen van de CO₂-emissie van het landzijdige transport. Het stimuleren van elektrisch openbaar vervoer is hiervan een goed voorbeeld. We vragen hiervoor blijvend aandacht bij de verantwoordelijke overheden (als verstrekker van de concessie voor OV-bedrijven).

8. Benut de nationale tickettaks (deels) voor gebruik van duurzame brandstoffen.

Wat is bereikt?

Voor de ontwikkeling en opschaling van duurzame brandstoffen is (een deel van) de nationale vliegbelasting nodig. In een poging om dit te bewerkstelligen is er vanuit de werkgroep een aantal keren meegewerkt aan public affairs acties. Afgelopen zomer heeft demissionair minister van I&W de heer Harbers in reactie op Kamervragen echter aangegeven dat de opbrengsten van de vliegbelasting niet worden geoormerkt voor duurzame luchtvaart. Eenzelfde bericht bereikte ons eerder al van de demissionair minister van financiën, mevrouw Kaag. De aanstaande formatie van een nieuw kabinet biedt nieuwe kansen om oormerking van de vliegbelasting voor een duurzame luchtvaart te agenderen. De verwachting van de wg klimaat is dat de daadwerkelijke aanwending van de vliegbelasting voor het klimaatfonds een zaak van lange adem wordt. De ontwikkelingen worden gevolgd en de lobby wordt gecontinueerd.

Hoe verder?

Gelet op de hierboven geschetste stand van zaken concludeert de wg klimaat dat er veel in gang is gezet. Er zijn echter ook zaken die een langere termijn kennen of waar we als werkgroep weinig invloed op hebben. Te denken valt bijvoorbeeld aan de oormerking van de nationale vliegbelasting, de luchtruimherziening en innovaties op het gebied van elektrische luchtvaart. Andere partijen en organisaties zijn daar vanuit hun aard en doelstelling beter toe in staat.

Zoals eerder hierboven aangegeven is voor een groot deel aan de genoemde opdracht van de wg klimaat voldaan. Dat geconstateerd hebbende ervaren de leden van de werkgroep echter ook in de toekomst wel degelijk meerwaarde van gecontinueerd regulier overleg met elkaar over het thema klimaat/duurzaamheid in relatie tot de luchthaven. De werkgroep vormt een laagdrempelig open kanaal, waar vertegenwoordigers van alle aangesloten partijen elkaar makkelijk vinden en kennis uitwisselen. Voor Eindhoven Airport is het een

gewaardeerd klankbord voor klimaat- en duurzaamheidsontwikkelingen.

Genoemde overwegingen leiden er volgens ons toe dat er vanaf 2024 met een aangepaste opdracht moet worden gewerkt, waarbij er ruimte blijft voor herziening indien daartoe aanleiding is. De wg klimaat ziet voor zichzelf een rol weggelegd als platform voor informatie-uitwisseling en advies in relatie tot de volgende thema's:

- Blijven aanjagen lobbyactiviteiten duurzame brandstoffen/luchtvaart: signaleren kansen voor Eindhoven Airport/regio en identificeren relevante actoren.
- Volgen algemene verduurzamingsopgave van EA: optreden als ambassadeur, identificeren lokale lobby en lokale innovatieve (duurzaamheids)initiatieven waaronder bijvoorbeeld compensatieprojecten.
- Volgen actuele klimaat/duurzaamheidsontwikkelingen: adviseren richting LEO inzake klimaatvraagstukken, input leveren t.b.v. afgesproken consultatie onderwerpen van het MER voor het nieuwe luchthavenbesluit en de evaluatie van het advies van Van Geel.

Met bovenstaande taakopvatting in het achterhoofd is de wg klimaat van mening dat een standaard vergaderfrequentie van tweemaal per jaar volstaat (in plaats van viermaal per jaar). Indien de actualiteit daartoe aanleiding geeft zullen er extra vergaderingen worden belegd.

Advies

De werkgroep klimaat vraagt het LEO in te stemmen met de aangepaste opdracht.